

Derde voortgangsrapportage

Landelijk Actieprogramma Netcongestie

Inhoudsopgave

Introductie

- 3 Inleiding
- 5 Communicatie
- 6 Risicobeheersing

Hoofdstuk 1

Sneller Bouwen

- 9 Doelstelling
- 10 Terug- en vooruitkijken
- 11 Overzicht van acties
- 24 Indicatoren

Hoofdstuk 2

Beter benutten

Grootverbruikers

- 33 Doelstelling
- 34 Terug- en vooruitkijken
- 35 Overzicht van acties
- 47 Indicatoren

Kleinverbruikers

- 60 Doelstelling
- 61 Terug- en vooruitkijken
- 62 Overzicht van acties
- 67 Indicatoren

Hoofdstuk 3

Slimmer Inzicht

- 72 Doelstelling
- 73 Terug- en vooruitkijken
- 74 Overzicht van acties

Inleiding

Voor u ligt de derde voortgangsrapportage van het Landelijk Actieprogramma Netcongestie (LAN). Deze rapportage beslaat de voortgang van het programma in de periode sinds de publicatie van de actualisatie van de voortgang in het najaar 2025 tot de huidige publicatie in maart 2026.*

Netcongestie

De afgelopen jaren zien we meer opwek van elektriciteit uit duurzame energiebronnen (o.a. wind en zon) en een stijging van piekgebruik op het net door elektriciteitsafname (o.a. door een groei van warmtepompen en elektrische auto's). Er is géén capaciteit om toekomstige belasting van het elektriciteitsnet verder op te vangen en de uitbreiding van het net gaat te langzaam. Door deze combinatie van factoren ontstaat schaarste aan transportcapaciteit en daarmee netcongestie. Toegang tot het elektriciteitsnet wordt daardoor steeds beperkter.

**De cijfers die afkomstig zijn uit de Stand van de Uitvoering en opgenomen in deze rapportage betreffen heel 2025.*

***Een samenvoeging van de actielijnen Beter Benutten Mogelijk Maken en Beter Benutten Bedrijven en Instellingen.*

Doelstelling

In het Landelijk Actieprogramma Netcongestie (LAN) werken het Rijk, medeoverheden, netbeheerders en marktpartijen samen aan een gemeenschappelijk doel: zorgen voor toegang tot elektriciteit waardoor de maatschappelijke doelen zoveel mogelijk gewaarborgd zijn. Toegang tot het elektriciteitsnet is een voorwaarde voor economische ontwikkeling, woningbouw, mobiliteit en verduurzaming. Om deze toegang te waarborgen werkt het LAN langs vier actielijnen:

1 Sneller Bouwen

Het versneld uitbreiden van onze elektriciteitsinfrastructuur en bevorderen samenwerking netbeheerders, gemeenten, provincies en het Rijk.

2 Beter Benutten Grootverbruikers**

Efficiëntere netbenutting door en voor grootverbruikers om meer partijen toegang te geven tot transportcapaciteit.

3 Beter Benutten Kleinverbruikers

Slimmer en efficiënter gebruik van het laagspanningsnet. Gelijkmatiger belasting, meer gebruikers op hetzelfde net, minder uitbreiding nodig.

4 Slimmer Inzicht

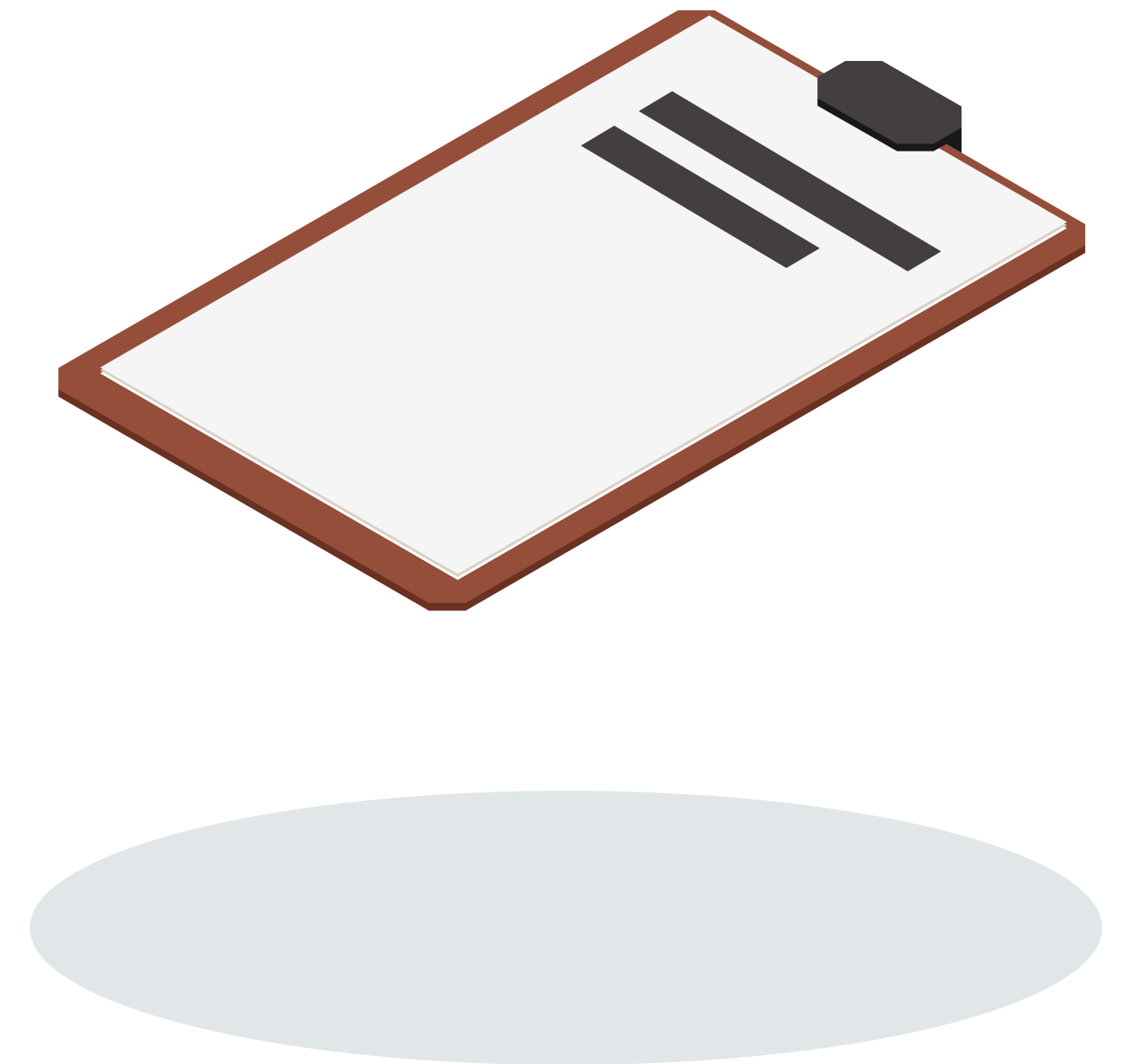
Inzicht in netcapaciteit ten behoeve van handelingsperspectief voor gebruikers en data-gedreven beleidsvorming door middel van de ontwikkeling van uniforme landelijke dataproducten.

Leeswijzer

De rapportage begint met een reflectie op de programma brede thema's communicatie en risicobeheersing. Onder communicatie wordt een toelichting gegeven op de strategie en initiatieven die afgelopen en komende periode opgepakt worden. Bij risicobeheersing wordt ingegaan op de belangrijkste programma-brede risico's en mitigaties die het LAN momenteel heeft geïmplementeerd.

Vervolgens heeft elke actielijn een eigen hoofdstuk met een korte samenvatting van de doelstelling, een reflectie op de achterliggende- en komende periode, een overzicht van de acties per thema en de stand van zaken en voortgang van alle acties. Ten slotte bevatten deze hoofdstukken ook alle relevante indicatoren uit de laatste Stand van de Uitvoering van Netbeheer Nederland.

Binnen het LAN lopen nu ruim honderd acties. In deze rapportage lichten we op basis van prioriteit de belangrijkste maatregelen uit. Sommige acties staan niet in de rapportage, maar zijn wel onderdeel van de totale aanpak. Heeft u vragen over specifieke maatregelen? Neem dan contact op via netcongestie@minezk.nl.

Communicatie

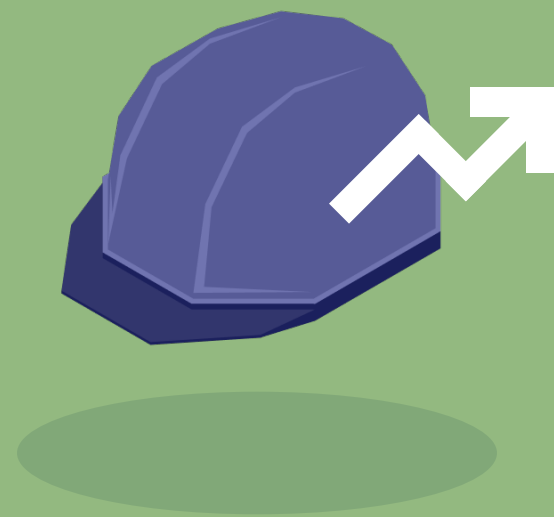
Netcongestie is een blijvend vraagstuk. Om de impact ervan te beperken is gedragsverandering noodzakelijk. Daarbij staat de leefwereld van de verschillende doelgroepen centraal.

De communicatieaanpak sluit aan bij wat mensen al weten, kunnen en doen, en bouwt daarop voort. De belangrijkste doelgroepen zijn decentrale overheden, ondernemers en het algemeen publiek. Om goed aan te blijven sluiten bij hun informatiebehoefte en belevingswereld wordt doorlopend communicatieonderzoek uitgevoerd. Dit gebeurt onder gemeenten, ondernemers en het algemeen publiek via zogeheten flitspeilingen. De resultaten hiervan worden gepubliceerd via de Rijksoverheid.

De communicatie richt zich op drie niveaus: vergroten van kennis (weten), versterken van vaardigheden en mogelijkheden (kunnen) en het stimuleren van gewenst gedrag (doen). De primaire benadering van doelgroepen verloopt via bestaande en vertrouwde kanalen, zoals de klantcommunicatie van netbeheerders en via adviseurs die dicht bij de doelgroep staan.

Daarnaast zijn specifieke ondersteuningsstructuren ingericht. Voor ondernemers is het Loket Netcongestie opgezet als centraal aanspreekpunt. Voor decentrale overheden is de Kenniscommunity Netcongestie ingericht, waar kennis, ervaringen en oplossingen worden gedeeld.

Voor het algemeen publiek wordt in het najaar een landelijke campagne gestart via televisie, radio en online kanalen. Deze campagne is gericht op het vergroten van kennis en bewustwording rondom netcongestie en het bieden van concrete handelingsperspectieven. Een effectmeting van deze campagne volgt en wordt separaat gedeeld.

Hoofdstuk 1

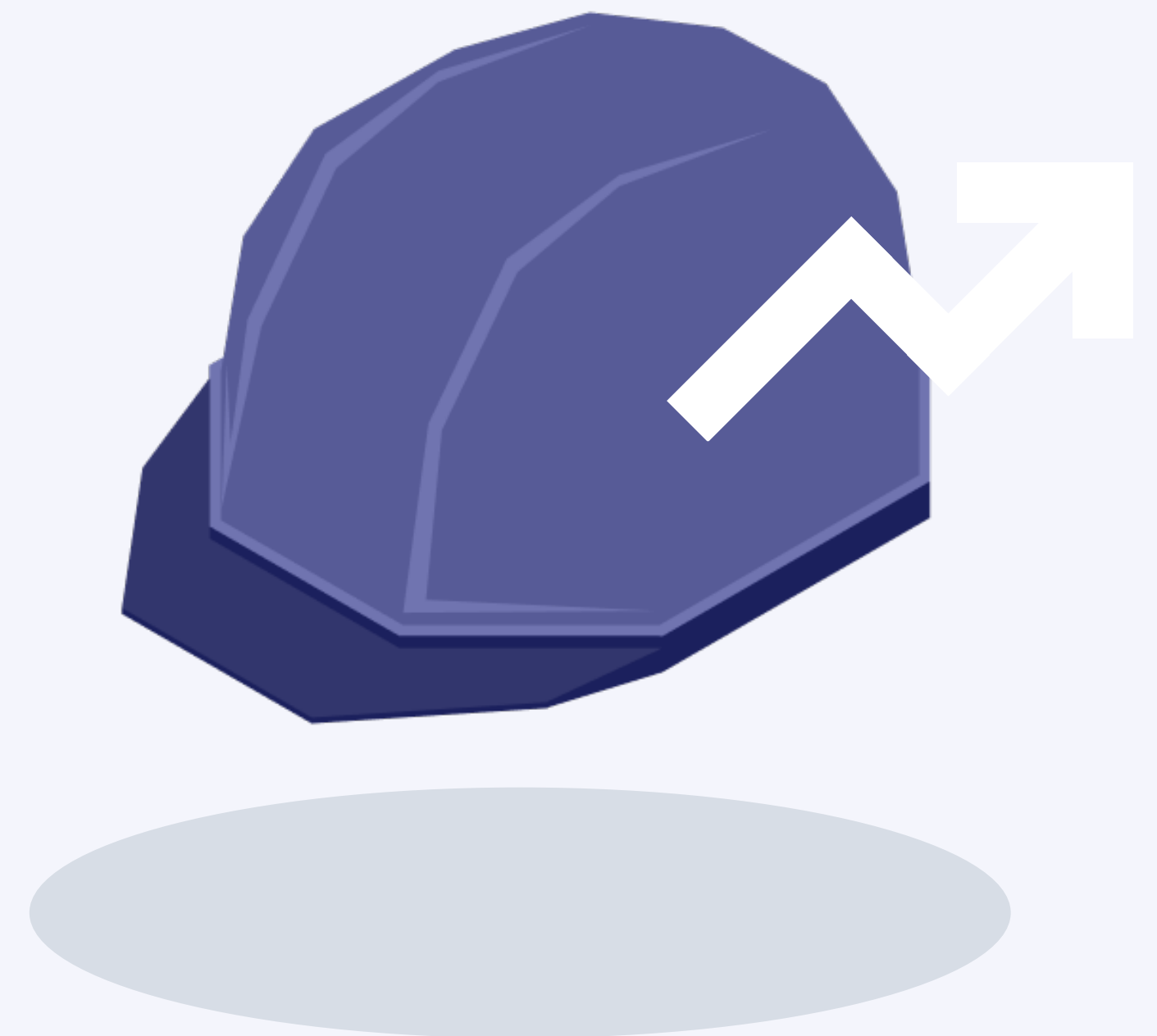
Sneller Bouwen

Doelstelling

Verkorten van doorlooptijden voor de realisatie van elektriciteitsinfrastructuur

Bevorderen samenwerking tussen netbeheerders en overheden

Implementeren van maatregelen en stimuleren van kennisuitwisseling

Terug- en vooruitkijken

In de actielijn Sneller Bouwen is afgelopen jaar gewerkt aan uiteenlopende maatregelen met betrekking tot meerdere thema's en spanningsniveaus. Hieronder wordt een selectie van mijlpalen en maatregelen uitgelicht van de afgelopen – en komende periode.

Voortgang afgelopen periode:

- Aankondiging maatregelenpakket voor sneller uitbreiding hoogspanningsnet en start projectenaanpak voor versnelling op 26 urgente HS projecten.
- Publicatie van handreiking Buurtaanpak en organisatie eerste Regiodag voor kennisuitwisseling tussen gemeenten en regionale netbeheerders rondom de verzwaringsopgave op laagspanning.
- Uitbreiding Expertpool Energie Infrastructuur met onder andere complexe middenspanningsprojecten.
- Inwerkingtreding van gedoogplicht van rechtswege in de ontwerpfase ter versnelling van de onderzoek-werkzaamheden.
- Lancering Kenniscommunity Netcongestie ter verbetering van de informatievoorziening.

Prioriteiten komend jaar:

- Uitwerking Crisiswet Netcongestie in relatie tot het bestaande wetgevingsprogramma om procedures te versnellen.
- Verdere uitwerking en implementatie van HS maatregelen zoals het versneld trechteren van locaties en efficiënte participatie.
- Implementatie Uniforme taxatieaanpak en artikel 5.55 omgevingswet aan de hand van pilots.
- Onderzoek naar de benodigde inzet voor het oplossen van knelpunten op midden- en laagspanning.
- De doorontwikkeling van kennisdeling met onder andere de organisatie van het congres Energiesysteem en Ruimte en meerdere Regiodagen.

Overzicht van acties

Grond & Procedures Hoogspanning

Sturen op ruimte

Implementatie Uniforme Taxatieaanpak

ZRO ten behoeve van Ondergrondse
Elektriciteitskabels

Yes in my backyard (YIMBY)

Werelderfgoed: LHIA TenneT

Efficiënt Inrichten Participatie

Versnellen Trechters van Locaties

Proactief Bouwen

Midden - en Laagspanning

Onderzoek Beter Ontsluiten van Publieke Data

Handreiking Versnellen Gemeentelijke
Energieprojecten van Publiek Belang

Uniformering Vergunnings- en Indieningsvereisten

TNO-Onderzoek Verzwaring LS-netten

Overlegtafel Laagspanning

Koppeling MS/LS aan Versnellingspakket HS

Projectenaanpak MS

Kennisdeling

Regiodagen Buurtaanpak

Leerkring Sneller Bouwen

Doorontwikkeling Kenniscommunity Netcongestie

Organisatie Congres Voorjaar

Grond & Procedures Hoogspanning, Beleidsmaatregelen (1/3)

Actie		Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering	Tijdswinst
Onderzoek Uniforme Taxatieaanpak		Met het onderzoek is verkend wat de versnelling kan zijn in het vereenvoudigen, vaststellen en eventueel standaardiseren van grondprijzen. Zo kan er versnelling worden gerealiseerd voor het bouwproces van HS & MS elektriciteitsinfrastructuur.	Het onderzoek naar een uniforme taxatieaanpak is in augustus 2025 afgerond en gepubliceerd op de Kenniscommunity Netcongestie . In 2026 zal worden gewerkt aan het implementeren van de methode.	Q3 2025	0- 0,5 jaar
Framework voor samenwerkingsafspraken rondom projectrealisatie		Het framework bespreekt stapsgewijs de rol verdeling voor netbeheerders en medeoverheden, de benodigdheden en bouwstenen in de realisatie van HS infrastructuur.	De samenwerkingsafspraken zijn in maart 2026 afgerond en worden binnenkort gepubliceerd op de Kenniscommunity Netcongestie.	Q1 2026	N.T.B.
Onderzoek naar sturen op ruimte		Onderzoek naar de verkenning die decentrale overheden handvatten biedt om van energievisie naar uitvoeringsagenda te komen. Hierbij komen diverse aspecten aan bod: Gebiedsaanpak en het benutten van netcapaciteit; Ruimtelijke reserveringen en grondverwerving; omgevingswet instrumentarium; en Governance en participatie.	Deze maand rondt Haskoning de verkenning af.	Q2/3 2026	N.T.B.
Implementatie Uniforme Taxatie Aanpak		Implementatie van de uniforme taxatie aanpak uit het onderzoek dat in Q3 2025 is opgeleverd. De methode zal getoetst worden aan de hand van meerdere pilots.	De koepelorganisatie voor taxateurs is begonnen met de implementatie van de methode, inclusief de uitvoering van pilots door Stedin, Liander en Tennet.	Q3 2026	0,5 - 1 jaar

Grond & Procedures Hoogspanning, Beleidsmaatregelen (2/3)

Actie		Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering	Tijdswinst
Zakelijk Recht Overeenkomst ten behoeve van Ondergrondse Elektriciteitskabels		Traject om de voorwaarden van de zakelijk recht overeenkomst of publieke vergunning voor ondergrond elektriciteitskabels te onderzoeken. Deze voorwaarden gaan over de ligrechten, beoordeling van verleggingsverzoeken en de financiële condities bij verleggingen. Voorheen de kabels en leidingen verordening.	Komende maanden worden bijeenkomsten georganiseerd om overeenstemming te vinden in het probleem en de mogelijke oplossingen.	N.T.B.	N.T.B.
Yes in my Backyard (YIMBY)		Onderzoek of er naast de bestaande invulling van participatie het draagvlak vergroot kan worden voor de bouw van LS elektriciteitsinfra. Hierbij worden het collectieve belang en lokale wensen benadrukt.	Er wordt onderzocht wat deze aanpak precies kan omvatten en hoe deze in de praktijk kan werken.	Q2/Q3 2026	0,5 - 1 jaar
Werelderfgoed: Landelijke Heritage Impact Assessment TenneT		Afgelopen jaar is er gewerkt aan een landelijke verkenning naar het voorkomen van vertraging bij hoogspanningsprojecten in de nabijheid van werelderfgoed. Hierin worden ook de benodigde maatregelen onderzocht om deze projecten voortvarend te realiseren en tegelijkertijd aantasting van de kernkwaliteiten van werelderfgoed te voorkomen. De uitkomsten zullen verwerkt worden in de projectprocedure waar het Rijk bevoegd gezag voor is en afspraken maken met TenneT over andere projecten. De resultaten worden breed gedeeld, zodat vertraging van andere projecten ook kunnen worden voorkomen.	In het tweede kwartaal van 2026 wordt de verkenning opgeleverd en worden de resultaten aan partners en overheden gedeeld. waarin duidelijk wordt welke projecten werelderfgoed raken.	Q2 2026	0,5 - 1 jaar
Efficiënt Inrichten Participatie		Verkenning met als doel om de omgeving beter te betrekken en draagvlak te creëren voor versnelling van de projectprocedure. Hierbij wordt benadrukt hoe en op welke momenten participatie terugkomt bij de aanleg van energie-infrastructuur binnen de projectprocedure.	Op basis van deze verkenning worden de komende periode enkele sporen geselecteerd en verder uitgewerkt.	Q2/Q3 2026	0 - 0,5 jaar

Grond & Procedures Hoogspanning, Beleidsmaatregelen (3/3)

Actie		Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering	Tijdswinst
Versnellen Trechteren van Locaties		Deze maatregel richt zich op het verbeteren van de effectiviteit en snelheid tijdens de locatiekeuze in een projectprocedure voor hoogspanningsstations en tracés, met een focus op de voorkeursbeslissing en het trechteren van alternatieven.	Momenteel wordt een handreiking uitgewerkt met, richtlijnen, een afwegingskader, casuïstiek en het raakvlak participatie met betrekking tot dit thema.	Q2/Q3 2026	1 - 3 jaar
Proactief Bouwen		KGG onderzoekt samen met TenneT of het mogelijk is om voor cruciale HS –projecten te bouwen op grond van inwerking getreden, niet onherroepelijke vergunningen (gedogen bouwen) of op het moment dat er nog geen vergunning verleend is (gedogen). Deze maatregel levert mogelijk versnelling op in de realisatiefase.	Op dit moment wordt onderzocht welke situaties en onder welke voorwaarden starten met bouwen vooruitlopend op het verkrijgen van (onherroepelijke) vergunningen mogelijk is.	N.T.B.	N.T.B.

Midden - en Laagspanning, Beleidsmaatregelen (1/3)

Actie		Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering	Tijdswinst
Verbeteren juridische borging realisatie transformatorhuisjes		Het borgen van de belangen en verantwoordelijkheden van zowel netbeheerders en gemeenten in een modelovereenkomst. Hiermee wordt het juridisch proces gestandaardiseerd in de realisatie van transformatorhuisjes.	Het regieartikel is in april 2025 afgerond en gepubliceerd op de Kenniscommunity Netcongestie . De werkzaamheden van de bestuurlijke coördinator worden voortgezet in de organisatie van overlegtafel laagspanning.	Q2 2025	0-0,5 jaar
Handreiking Buurtaanpak		Handreiking met betrekking tot de gezamenlijke opgave die regionale netbeheerders en gemeentes hebben in het uitbreiden van het laagspanningsnet. De handreiking draagt bij aan de verbeterde afstemming en samenwerking tussen netbeheerders en gemeenten.	De handreiking buurtaanpak is in september 2025 afgerond en gepubliceerd op de Kenniscommunity Netcongestie . De inzichten in de handreiking staan centraal in de Regiodagen.	Q3 2025	0-0,5 jaar
Methodiek rondom bulk – en koepelvergunningen		Onderzoek naar welke handvatten/instrumenten er zijn om vergunningsprocedures voor gemeentelijke energieprojecten te versnellen.	Het onderzoek is in juni 2025 afgerond en het rapport is gepubliceerd op Rijksoverheid.nl . De handreiking “Versnellen Gemeentelijke Energieprojecten van Publiek Belang” bouwt voort op één van de aanbevelingen uit het onderzoek.	Q3 2025	N.T.B.

Midden - en Laagspanning, Beleidsmaatregelen (2/3)

Actie		Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering	Tijdswinst
Uitbreiding Expertpool Energie-infrastructuur		De Expertpool ondersteunt gemeenten en provincies met extra personele capaciteit en expertise bij de realisatie van energie-infrastructuur, met name op het gebied van ruimtelijke ordening en inpassing. Sinds 2026 is de reikwijdte van de Expertpool uitgebreid met complexe hoog- en middenspanningsprojecten.	Voor de komende vijf jaar is aanvullende financiering uit het Klimaatfonds (€ 22,5 miljoen) beschikbaar gesteld, waardoor ondersteuning voor veel meer projecten mogelijk wordt.	Q1 2026 – Q4 2030	0,5 - 1 jaar
Onderzoek Beter Ontsluiten Publieke Data		Onderzoek naar hoe publieke data die essentieel is voor het ontwerp-, vergunnings- en realisatieproces van de energietransitie beter, sneller en uniform digitaal beschikbaar kan worden gesteld, zodanig dat deze direct inzetbaar zijn binnen geautomatiseerde engineering en werkvoorbereiding.	Het onderzoek is van start gegaan met een verwachte opleveringsdatum in Q2 2026.	Q2 2026	0,5 - 1 jaar
Handreiking Versnellen Gemeentelijke Energieprojecten van Publiek Belang		Gemeenten kunnen Artikel 5.55 uit de Omgevingswet gebruiken als instrument voor een versnelde procedure bij gemeentelijke energieprojecten van publiek belang. Het instrument wordt op dit moment nog weinig ingezet door gemeenten.	Een handreiking wordt uitgewerkt over de toepassing van Artikel 5.55 uit de Omgevingswet voor het versnellen van de realisatie van de elektriciteits-infrastructuur.	Q3 2026	0,5 - 1 jaar
Uniformering Vergunnings- en Indieningsvereisten		Op dit moment zijn er voor meerdere werkzaamheden diverse vergunnings- en indieningseisen. In deze maatregel worden de kansen onderzocht hier meer uniformiteit aan te brengen om de administratieve lasten te beperken.	Het onderzoek is in juni 2025 afgerond en wordt binnenkort gepubliceerd op de Kenniscommunity Netcongestie. De Handreiking Versnellen Gemeentelijke Energieprojecten van Publiek Belang bouwt voort op één van de aanbevelingen van het onderzoek.	N.T.B.	N.T.B.

Midden - en Laagspanning, Beleidsmaatregelen (3/3)

Actie		Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering	Tijdswinst
TNO-Onderzoek Verzwaring LS-netten		TNO onderzoekt de kansen en knelpunten in het proces van de verzwaring van de LS-netten door regionale netbeheerders."	Voor de komende vijf jaar is aanvullende financiering uit het Klimaatfonds (€ 22,5 miljoen) beschikbaar gesteld, waardoor ondersteuning voor veel meer projecten mogelijk wordt.	Q2 2026	N.T.B.
Overlegtafel Laagspanning		(Bestuurlijke) overlegtafel met gemeenten en netbeheerders gericht op de realisatie van laagspanningsprojecten. Doel van de overlegtafel is specifieke knelpunten uit de praktijk te agenderen en waar mogelijk gezamenlijk op te lossen.	Eerste overlegtafel vindt plaats in Q2 2026.	Doorlopend	0 - 0,5 jaar
Koppeling MS/LS aan Versnellingspakket HS		Het versnellingspakket dat in april '25 is gepresenteerd richt zich voornamelijk op hoogspanningsprojecten. De LAN-partners inventariseren welke maatregelen direct toepasbaar (te maken) zijn voor midden- en laagspanning.	Analyse wordt gefinaliseerd in Q2 2026.	Q2 2026	N.T.B.
Projectenaanpak MS		(In verkenning) Vergelijkbaar met de projectenaanpak op hoogspanning richt deze aanpak zich op extra ondersteuning én versnelling van prioritaire MS-projecten.	Deze maatregel bevindt zich nog in de verkenningsfase.	Q2/3 2026	0,5 - 1,5 jaar

Kennisdeling

Actie		Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering	Tijdswinst
Basisinformatie netcongestie en sneller bouwen		Beschikbaar stellen van basisinformatie en handreikingen over de aanleg van elektriciteitsinfrastructuur en netcongestie, voornamelijk voor netbeheerders en medeoverheden.	De basisinformatie is verzameld en is één van de bouwstenen van de Kenniscommunity Netcongestie, die in 2026 wordt doorontwikkeld.	Q3 2025	N.V.T.
Regiodagen Buurtaanpak		Regiodagen zijn bijeenkomsten tussen gemeenten, netbeheerder en betrokkenen waar de buurtaanpak met plaatselijke casuïstiek centraal staat. Eind 2025 is de eerste Regiodag georganiseerd in Noord-Oost Brabant met gemeente Den Bosch, netbeheerder Enexis.	Dit jaar volgen meer Regiodagen in andere provincies met verschillende gemeenten en netbeheerders.	Doorlopend	0 - 0,5 jaar
Leerkring Sneller Bouwen		De Leerkring is een cyclische bijeenkomst tussen energie en ruimtelijke ordening medewerkers van provincies en de partners van het LAN. Hierin worden relevante thema's besproken en kennis uitgewisseld.	De Leerkring wordt elke 2 maanden georganiseerd. In 2026 zullen er ongeveer 5 bijeenkomsten plaatsvinden	Doorlopend	N.V.T.
Doorontwikkeling Kenniscommunity Netcongestie		De Kenniscommunity is een website waar alle LAN producten zoals handreikingen, modelovereenkomsten, etc. op gedeeld worden. Op deze pagina worden ook best practices gedeeld om stakeholders die betrokken zijn bij de energietransitie te inspireren.	De Kenniscommunity is begin oktober gelanceerd en wordt in de loop van 2026 doorontwikkeld.	Doorlopend	N.V.T.
Organisatie Congres Energiesysteem en Ruimte		Jaarlijks congres dat zich richt op de toekomstbestendigheid van het energiesysteem in tijden van groeiende urgentie rondom netcongestie en ruimte schaarste,	Volgende editie vindt plaats op 15 april.	Q2 2026	N.V.T.

Versnelling procedures, Juridische Maatregelen (2/2)

Actie		Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering	Tijdswinst
Invoeren Kostenverhaal		Het rechtelijk borgen van het kostenverhaal (gemaakte kosten door Rijk/provincies ophalen bij initiatiefnemers) via publiekrechtelijke overeenkomsten en het mogelijk maken van een publieksrechtelijke variant. Dit geeft duidelijkheid aan initiatiefnemers van projecten en voorkomt vertraging door onduidelijkheden over het al dan niet afsluiten van een vrijwillige privaatrechtelijke overeenkomst.	In voorbereiding	Q1 2028	Sneller opstarten van projecten
Verduidelijken Verkenningsfase		Wegnemen onduidelijkheden in de Omgevingswet bij de regeling voor publieksparticipatie in de verkenningsfase van de projectprocedure. Doel hiervan is meer ruimte te bieden voor maatwerk en flexibiliteit dan de huidige kaders	Interdepartementaal afgestemd wetsvoorstel	Onderdeel van de Wijzigingswet Omgevingswet (VRO), op korte termijn in internetconsultatie.	Enkele maanden

Overige Maatregelen (2/2)

Actie		Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering	Tijdswinst
Projectenaanpak		Met de Projectenaanpak wordt de regierol van het Rijk versterkt voor de versnelling van 26 urgente elektriciteitsinfrastructuur projecten op de korte termijn. Sinds september 2025 is gewerkt aan het opzetten van een nieuwe manier van samenwerken tussen Tennet, KGG en regionale overheden.	Komende maanden worden de projectplanningen geconcretiseerd en verwerkt in de halfjaarlijkse update van het TenneT investeringsplan. Het aantal projecten in de Projectenaanpak zal komende maanden worden uitgebreid.	Doorlopend	0,5 – 1,5 jaar
Gebiedsinvesteringen		Voor recente/aankomende projecten op 220kV/380kV is door het kabinet €197 mln. beschikbaar gesteld voor gebiedsinvesteringen. Het doel is een bijdrage leveren aan verbeteren van de leefomgevingskwaliteit van direct omwonenden in gemeenten waarbinnen deze projecten bovengemiddeld veel impact hebben.	De regeling is nog in ontwikkeling met Q2 als streefdatum voor de publicatie/ openstelling en Q3 voor de eerste uitkeringen. Voor projecten op 110 kV/150 kV niveau wordt onderzocht of hiervoor ook een soortgelijke regeling opportuun is	Q2/Q3 2026	N.T.B.
Interne Maatregelen TenneT		Een kernonderdeel van de versnellingsaanpak is een grondige herziening van de werkwijzen van TenneT. Hierbij wordt onder andere ingezet op het versnellen van processen door ze meer gelijktijdig te laten verlopen en het standaardiseren van processen die nu maatwerk zijn.	De interne reorganisatie bij TenneT is gereed in Q2 2026. Daarna zullen de interne maatregelen geïmplementeerd worden.	2026/2027	0,5 – 1,5 jaar

Indicatoren

Op de volgende pagina's worden de belangrijkste indicatoren beschreven, afkomstig uit de laatste Stand van de Uitvoering van Netbeheer Nederland. Dit zijn indicatoren die verbonden zijn met het uitbreiden en verzwaren van het net.

Gerealiseerde uitbreidingen hoogspanningsnetten

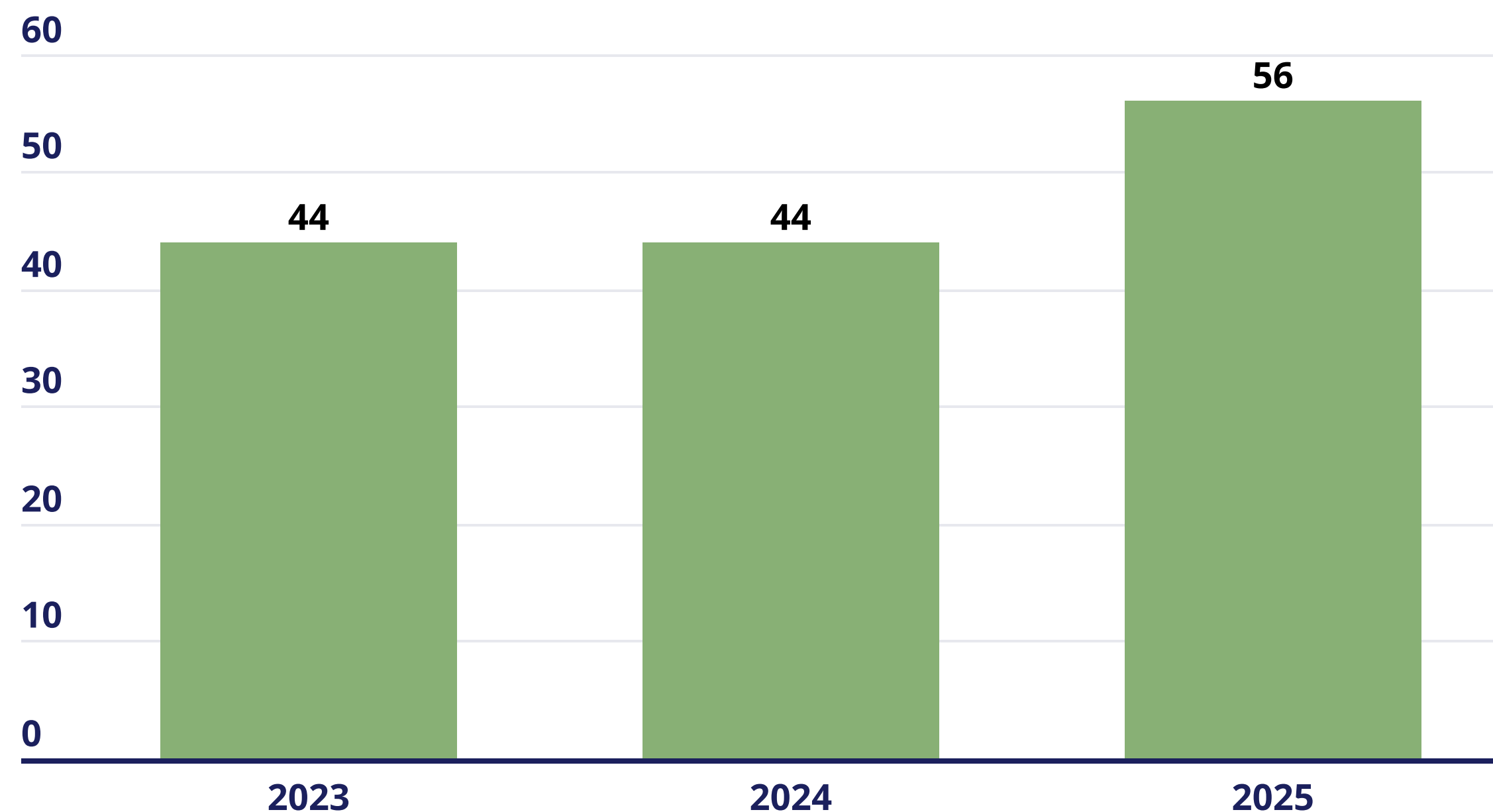
Het hoogspanningsnet verbindt grootschalige opwek, internationale verbindingen en regionale netten met elkaar.

In 2025 zijn 56 projecten gerealiseerd. De uitbreiding van het hoogspanningsnet is van uitzonderlijke schaal. Een nieuw station beslaat al snel vijftien voetbalvelden en de doorlooptijd bedraagt gemiddeld tien jaar. Vergunningprocedures, ruimtelijke inpassing, afhankelijkheden tussen projecten en schaarste aan personeel en materiaal bepalen in belangrijke mate het tempo.

De figuur op de volgende pagina laat zien hoe de portefeuille van lopende projecten groeit en hoe deze is opgebouwd uit verschillende typen projecten. Het aantal lopende projecten stijgt met 256 projecten, van 659 (2024) naar 915 (2026) volgens de recente investeringsplannen van TenneT. Vooral het aantal klantgedreven uitbreidingsprojecten neemt sterk toe. Daarmee groeit de projectportefeuille en wordt gewerkt aan structurele uitbreiding van de transportcapaciteit. Tegelijkertijd blijft versnelling nodig.

De focus van nieuwe capaciteitsprojecten ligt steeds nadrukkelijker op het oplossen van knelpunten. Daardoor leveren de projecten die nu in uitvoering zijn meer structurele netruimte op.

Gerealiseerde projecten HS-netten (in aantallen)

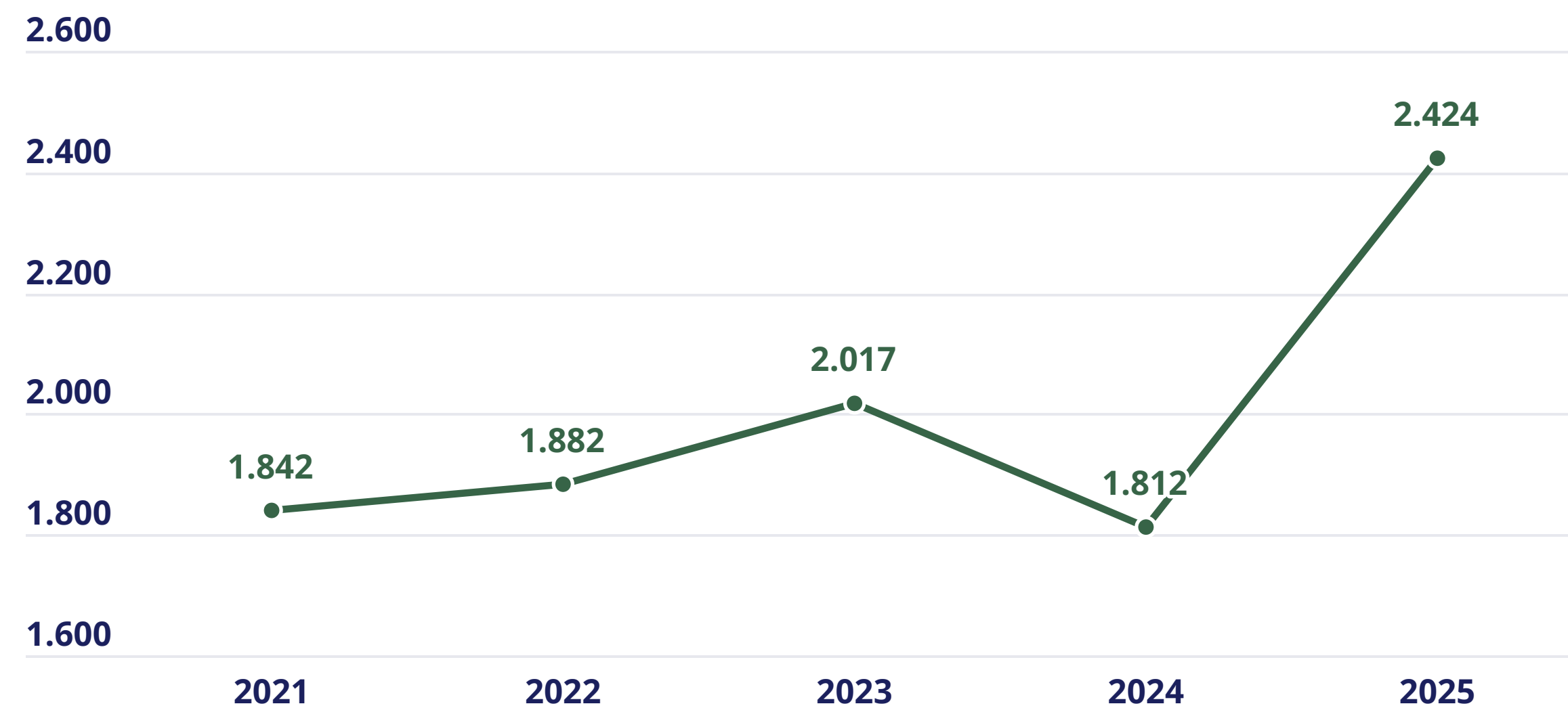
Gerealiseerde uitbreidingen middenspanningsnetten

Het middenspanningsnet vormt de schakel tussen het hoogspanningsnet en woonwijken, bedrijventerreinen en grootschalige opwek. Om inzicht te geven in wat er op het middenspanningsniveau (1 tot 110 kV) gerealiseerd is, wordt de aanleg van kabels, stations en aansluitingen getoond.

Het middenspanningsnet vormt de schakel tussen het hoogspanningsnet en woonwijken, bedrijventerreinen en grootschalige opwek. Om inzicht te geven in wat er op het middenspanningsniveau (1 tot 110 kV) gerealiseerd is, wordt de aanleg van kabels, stations en aansluitingen getoond.

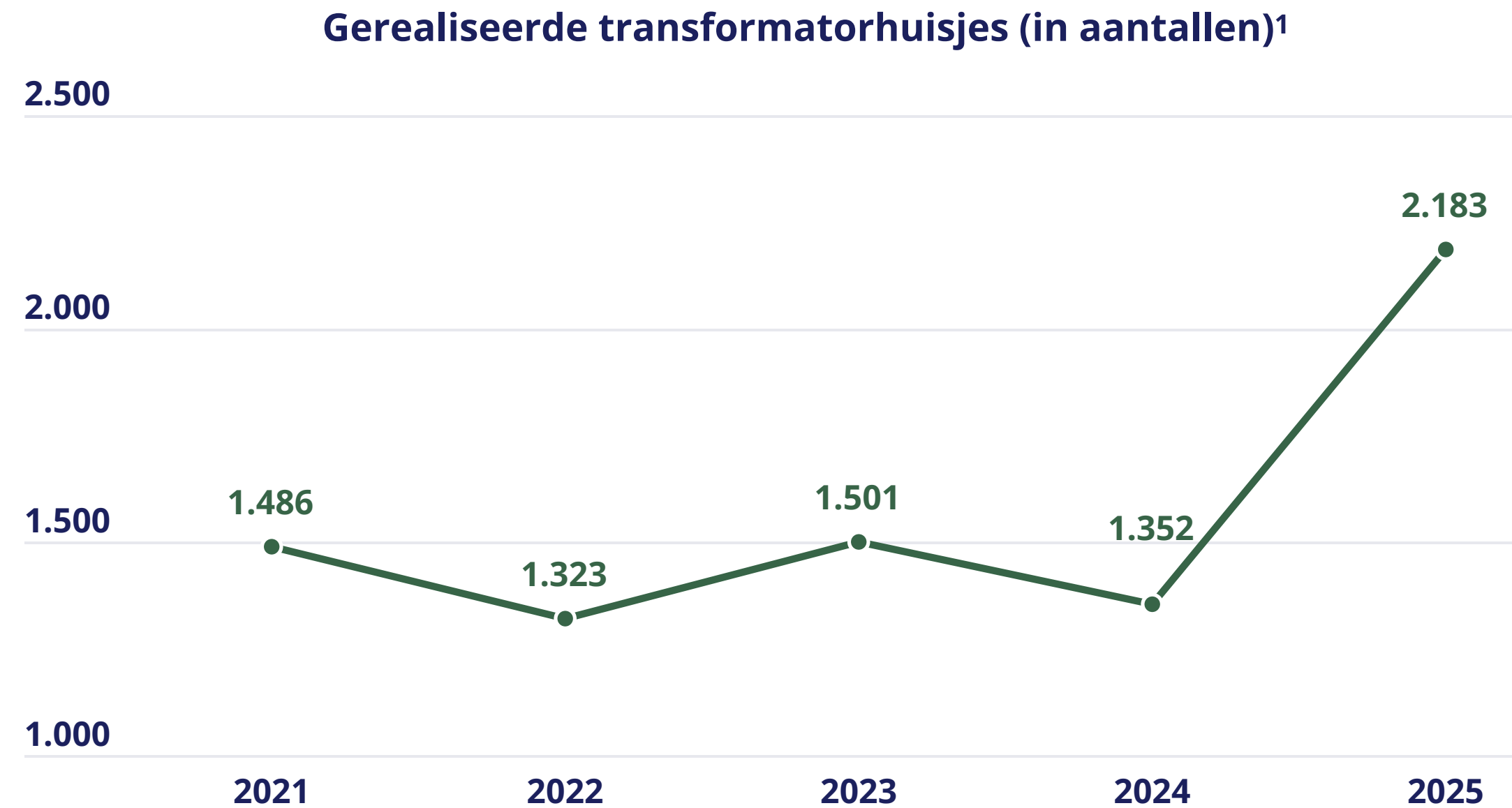
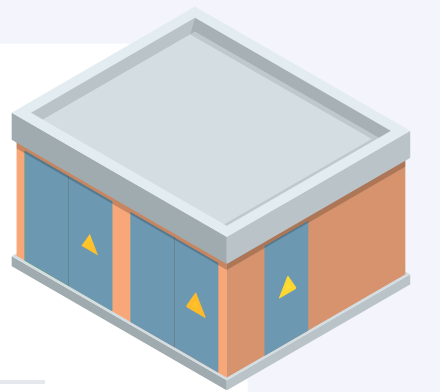
De uitbreiding van het middenspanningsnet zet door. In 2025 is 2.424 kilometer middenspanningskabel aangelegd, een duidelijke stijging ten opzichte van 2024 (1.812 km).

Gerealiseerde kilometers MS-kabels

Naast deze versnellingskansen wordt ingezet op verdere digitalisering van het proces en op innovatie. Zo worden momenteel stekkerbare kabels en tegelwippers getest. Daarnaast is in 2025 onder de noemer 'LV Next' een markttuitvraag gedaan naar innovatieve ideeën met de ambitie de werkzaamheden met factor tien te versnellen.

Het tempo van verdere uitbreiding is afhankelijk van geschikte locaties voor transformatorhuisjes en soepele vergunningverlening door gemeenten. Ook op deze onderdelen is blijvende aandacht vereist.

¹ De cijfers van 2024 wijken significant af van de cijfers die vorig jaar zijn gepresenteerd. Dat komt door een administratieve wijziging bij Enexis. In 2024 werden transformatorhuisjes waar één klant op werd aangesloten ook meegeteld als transformatorhuisjes, maar in 2025 niet meer.

Om een betere vergelijking tussen 2024 en 2025 mogelijk te maken, is deze correctie ook doorgevoerd in het cijfer van 2024. Hierdoor lijkt het alsof er in 2024 minder gerealiseerd is, omdat de realisatie berekend wordt op basis van het verschil in aantal stations tussen de jaren.

Hoofdstuk 2

Beter benutten

Hoofdstuk 2 Beter benutten

Grootverbruikers*

Doelstelling

Doel: Efficiëntere netbenutting door en voor grootverbruikers om meer partijen toegang te geven tot transportcapaciteit.

Stimulering flexibel netgebruik bij bedrijven en instellingen met een grootverbruikersaansluiting

Bieden van handelingsperspectief aan bedrijven en instellingen die te maken hebben met netcongestie

Ontwikkelen en verbeteren van de instrumenten die het beter benutten van het net mogelijk maken

Zorg dragen voor de implementatie en de uitrol van deze instrumenten

Terug- en vooruitkijken

Voortgang afgelopen periode:

- 1e openstellingsronde Flex-e regeling, in totaal zijn circa 550 aanvragen gehonoreerd waarmee bedrijven flexscans, haalbaarheidsstudies en investeringen in flexibiliteitsmaatregelen hebben kunnen doen.
- Nieuw besluit ACM prioriteringskader voor voorrang voor aanvragers met een groot maatschappelijk belang en congestieverzachters.
- Afronding verschillende onderzoeken rondom het zwaarder belasten van het net, flexibiliteitspotentieel in sectoren en de impact van het subsidie-instrumentarium van RVO op netcongestie.
- Publicatie codebesluiten rondom nieuwe contractvormen: groepstransportovereenkomst en capaciteitssturingscontract

Prioriteiten komend jaar:

- 2e openstellingsronde Flex-e regeling met een uitbreiding van de doelgroep en een nieuwe subsidiecategorie specifiek voor het ontsluiten van flexibiliteit voor congestiemanagement
- Implementatie en doorontwikkeling van de verschillende contractvormen.
- Opvolging aanbevelingen uit de verschillende onderzoeken, bijvoorbeeld uit het zwaarder belasten onderzoek het inzetten van de vluchtstrook of aanpassen EMC eisen verder uitwerken, om zo meer partijen aan te sluiten.
- Doorontwikkeling Loket Netcongestie met relevante informatie voor bedrijven en instellingen

Overzicht van acties (1/2)

Adoptie flexoplossingen

Analyse congestiemanagement – effectiviteit ontsluiten flex

Harmoniseren naamgeving contracten LNB en RNBs

Uitrol nieuwe contracten stimuleren bij netbeheerders

Analyse flexibiliteitspotentieel sectoren

Congestieneutrale energiehubs

Monitoring uitrol contractvormen

Inrichten systeem

Analyse subsidie-instrumentarium voor netcongestieneutraliteit

Afschakelplannen netbeheerders

Interactie inzet CBC-redispatch op de markt

Onderzoeken mogelijkheden standaard flex na verzwaring

Opschonen wachtrij en rechtvaardigheid toekennen plek op wachtrij

Inzet Flextenders verbeteren

Technische capaciteit vergroten

Analyse congestiemanagement – prognoses

Inzet gasgestookte opwek voor netcongestie

Onderzoek zwaarder belasten van het net

Locaties flexibiliteit voor netcongestie verkennen

Inzet grootschalige batterijen voor invoedings- en afnamecongestie

Overzicht van acties (2/2)

Handelingsperspectief

Sectorale aanpak

Ondersteunen MKB

Flex-e subsidie

Inzicht wachtrij

Loket netcongestie

Juridische instrumenten

Groeps CBC mogelijk maken

Capaciteitssturingscontract mogelijk maken

Non firm ATO mogelijk maken (VVTR)

Uitwerking alternatieve transportrechten (TBTR en TDTR)

Uitbreiden mogelijkheden cable pooling

Groeps-TO mogelijk maken

Groeps-CBC mogelijk maken

Tijdsduurgebonden transportrecht op RNB vlak

Tijdsafhankelijke transporttarieven RNB

Codebesluit GOTORK

1. Adoptie flexoplossingen (1/2)

Actie		Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering
Analyse flexibiliteitspotentieel sectoren		Via een onderzoek wordt gekeken naar verschillende sectoren (logistiek, kantoren, datacenters en chemische industrie) om een beeld te krijgen van het flexpotentieel en de benodigde incentives om te gaan flexibiliseren.	Het rapport is opgeleverd. De mate van flexibiliteit en de kosten daarvoor variëren per sector. Het rapport doet verschillende aanbevelingen om dit potentieel te ontsluiten. Hiermee wordt aan de slag gegaan bij andere lopende acties.	Q1 2026
Analyse congestiemanagement-effectiviteit ontsluiten flex		Door middel van een onderzoek met onder andere diepte-interviews wordt gekeken naar de wijze waarop de netbeheerders congestiemanagement uitvoeren en de barrières en motivaties die ondernemers ervaren voor het leveren van flexibiliteit.	Het onderzoek wordt uitgevoerd door BlueTerra en Trinomics.	Q2 2026
Harmoniseren naamgeving contracten LNB en RNBs		De verschillende nieuwe contractvormen worden momenteel onder verschillende namen door de verschillende netbeheerders aangeboden. Deze naamgeving wordt zoveel mogelijk geharmoniseerd om de uitrol te vergemakkelijken en herkenbaarheid te vergroten.	Voor nieuwe contractvormen wordt uniforme naamgeving standaard doorgevoerd, bij bestaande contractvormen wordt er per contract gekeken wanneer dit kan.	Q4 2025

1. Adoptie flexoplossingen (2/2)

Actie		Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering
Uitrol nieuwe contractvormen stimuleren bij netbeheerders		Netbeheerders en marktvertegenwoordigers informeren en stimuleren actief bedrijven en instellingen om gebruik te maken van de mogelijkheden van de nieuwe flexcontracten (aanbodkant verbeteren).	Netbeheerders spannen zich in om in congestiegebieden meer regelbaar vermogen te contracteren. Dat doen zij door o.a. flextenders, flex ontsluiten bij nieuwe klanten, en bestaande klanten te benaderen. De netbeheerders maken afspraken hierover met de ACM in het kader van het verbeterplan*.	Q2 2026
Congestieneutrale voorwaarden energiehubs		Het programma Energiehubs (waarin gewerkt wordt aan de ambitie van het realiseren van 500 energiehubs) verder uitgewerkt, vanuit het LAN wordt meegedacht over de randvoorwaarden om energiehubs congestieneutraal of -positief in te passen.	Het programma Energiehubs wordt verder uitgewerkt.	2030
Monitoring		De implementatie en uitrol van de contractvormen wordt gemonitord en besproken met de stakeholders om knelpunten tijdig te identificeren en adresseren.	Elk kwartaal wordt de implementatie en uitrol van contractvormen besproken met stakeholders.	Doorlopend

* ACM: netbeheerders moeten meer prioriteit geven aan maatregelen die slimmer netgebruik mogelijk maken | ACM

Contractvormen (2/2)

	opwek	afname	wachtrij	actieve aansluiting	Te ¹	En ¹	Li ²	St ³	Co ⁵	Re ⁶	Wt ⁷
Congestie management											
Capaciteitsbeperkingscontract CBC per aansluiting: CBC-Afroep, CBC-Tijdsblok											
Groeps-CBC					Vanaf Q4 2026						
Capaciteitssturingscontract CBC per aansluiting: CSC-Afroep, CSC-Tijdsblok					Vanaf Q1 2026						
Redispatch (vrij aanbieden flexvermogen)											
Biedplichtcontract voor redispatch											
Verplichte deelname congestie management											

Hoofdstuk 2

Beter benutten (Grootverbruikers)

Indicatoren

Op de volgende pagina's worden de belangrijkste indicatoren beschreven, afkomstig uit de laatste Stand van de Uitvoering van Netbeheer Nederland. Dit zijn indicatoren die verbonden zijn met het beter benutten van het net voor grootverbruikers.

Hoofdstuk 2

Beter benutten

Kleinverbruikers

Doelstelling

Kleinverbruikers zijn huishoudens, bedrijven en instellingen aangesloten op het laagspanningsnet

Doel: efficiënter gebruik van het laagspanningsnet

Financiële prikkels

Tijdafhankelijke tarieven en flexibiliteitsdiensten voor kleinverbruikers

Slimme apparaten

Automatisch sturen naar rustige momenten, zonder comfortverlies

Publiekscommunicatie

Bewustwording en gedragsverandering bij huishoudens (Zet ook de knop om)

Inzicht en netveiligheid

Beter inzicht in belasting en capaciteit van het laagspanningsnet

Overzicht van acties

Slimme apparaten, gebouwen en voertuigen

Slimme apparaten en HEMS

Netbewust laden

Net-efficiënte installaties de bestaande bouw

Netbewuste nieuwbouw

Financiële prikkels en marktordening

Tijdgebonden nettatarief voor kleinverbruikers

Vrijwillig congestiemanagement en flexproducten

Communicatie, gedrag en draagvlak

Vraagrespons en gedragsprikkels

Publiekscommunicatie over flexibel energieverbruik

Inzicht en netveiligheid

Veiligheidsmaatregelen om stroomstoringen te voorkomen

Vergroten van inzicht in de belasting van laagspanningsnetten

B. Financiële prikkels en marktordening

Actie		Beschrijving	Status	(Beoogde) Oplevering
Implementatietraject en wijziging van de netcode		Nieuw nettarief voor kleinverbruikers dat kostenreflectief is en helpt drukte op het net te verspreiden.	Voorgesteld tariefstelsel versimpeld naar 4 prijsniveaus. Codewijzigingsvoorstel wordt uitgewerkt. Aanpassingen regelingen onder Energiewet worden voorbereid.	Q4 2026 (codewijziging behandeling ACM)
Ontwikkeling flexproducten voor kleinverbruikers		Flexibiliteit ontsluiten bij kleinverbruikers via marktpartijen.	Samenwerking tussen netbeheerders en marktpartijen geïntensiveerd. Lopende pilots uitgebreid met slimme warmtepompen.	Q3 2026 (opschaling uitrol)
Netbewust publiek laden		Flexibiliteit ontsluiten door dynamische inzet van publieke laadpunten.	CPO's met Enexis en Stedin gestart met netbewust publiek laden in FGU-regio. Landelijke opschaling wordt voorbereid i.s.m. Nationale Agenda Laadinfrastructuur	Q4 2026

